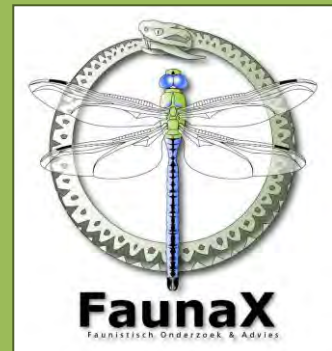

2015

Ecologische quickscan

Haerweg 3 te Elsloo

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B

8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische quickscan Hearweg 3 te Elsloo

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de Flora- en faunawet*

Gorredijk, 25 maart 2015

In opdracht van:

Rho adviseurs voor leefruimte

Contactpersoon:

Dhr. E. Venema

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk:

Mw. J. Arisz

Rapportage:

Mw. J. Arisz

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging en karakteristiek	2
1.3	Opzet	5
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	6
2.1	Natuurbeschermingswet.....	6
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....	7
2.3	Flora- faunawet	7
3.	RESULTATEN ECOLOGISCHE QUICKSCAN.....	8
3.1	Flora.....	8
3.2	Vogels	8
3.2.1	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen	8
3.2.2	Overige broedvogels.....	10
3.3	Zoogdieren	10
3.3.1	Vleermuizen	10
3.3.2	Steenmarter	11
3.3.3	Overige zoogdiersoorten	11
3.4	Amfibieën, reptielen en vissen	11
3.4.1	Amfibieën	11
3.4.2	Reptielen.....	12
3.4.3	Vissen.....	12
3.5	Ongewervelden	12
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
4.1	Overzicht beschermde soorten Ff-wet.....	13
4.2	Samenvatting, effectbespreking en aanbevelingen	13
4.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	16
BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET.....		
	Algemene zorgplicht.....	17
	Verbodsbepalingen	17
	Omgaan met beschermde soorten.....	17
	Vogels	18
	Zorgvuldig handelen.....	18

1. INLEIDING

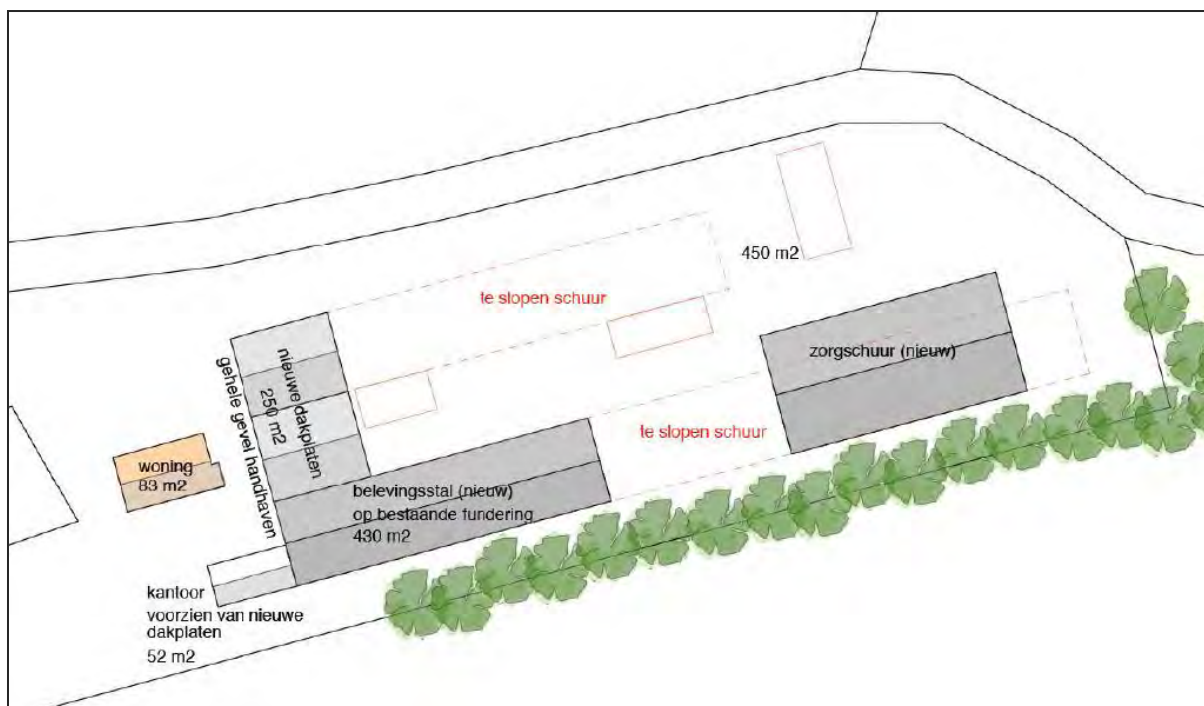
1.1 Aanleiding

Aan de Haerweg 3 te Elsloo ligt een voormalig varkensbedrijf. De eigenaren van deze locatie willen graag een zorgboerderij ontwikkelen. Rho adviseurs voor leefruimte werkt aan de herziening van het bestemmingsplan voor deze ontwikkeling. Voor het uitvoeren van het project zijn werkzaamheden aan de bestaande bedrijfsgebouwen benodigd. Figuur 1 geeft het plangebied weer, in figuur 2 zijn de beoogde werkzaamheden binnen het plangebied weergegeven.

Aangezien de beoogde werkzaamheden een ruimtelijke ingreep betreffen, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quickscan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (luchtfoto: BingMaps).

Figuur 2. Toekomstige invulling van het plangebied en hiervoor uit te voeren werkzaamheden (gegevens: Rho adviseurs voor leefruimte).

1.2 Ligging en karakteristiek

Het plangebied omvat het perceel gelegen aan de Haerweg 3 te Elsloo, de opstallen op dit perceel in het bijzonder. De figuren 3 tot en met 5 geven een impressie van het plangebied.

De te slopen gebouwen betreffen 3 stallen. Twee hiervan betreffen zeer oude en lage varkensstallen. De meest noordelijke hiervan bestaat uit twee delen. Het meest westelijke deel is geheel opgetrokken uit enkelsteens muren. De binnenzijde van dit deel van de stal is volledig voorzien van isolerend schuim. Van het oostelijk deel van deze stal is alleen de onderste laag van baksteen en verder zijn de muren afgewerkt met metalen gevelplaten. In dit deel van de stal is geen schuim aanwezig. De dakbedekking van de gehele stal bestaat uit dakplaten. Van deze stal blijft van het meest westelijk deel de gevel behouden. Een deel van deze stal staat leeg, verder zijn in de stal verscheidene dieren gehuisvest.

De meest zuidelijke stal is alleen in de onderste laag voorzien van baksteen en verder zijn de muren afgewerkt met metalen gevelplaten. De binnenzijde van vrijwel de gehele stal is voorzien van isolerend schuim. Er zijn enkele konijnen gehuisvest in deze stal, verder staat deze leeg. De dakbedekking van de gehele stal bestaat uit dakplaten. Deze stal zal volledig worden gesloopt.

De derde stal betreft een kleine stal met witte enkelsteens muren en een dak met dakbeplating. Deze staat tegen de noordelijke varkensstal aan. In deze kleine witte stal zijn momenteel varkens en loopeenden gevestigd. Deze gehele stal wordt gesloopt.

Naast de stallen zijn op het perceel een kantoor, een winkel en het woonhuis gevestigd. Het kantoor is aan de buitenzijde opgetrokken uit hout en kent dakbeplating. Het kantoor blijft behouden, enkel het dak wordt vervangen. De gevel van de winkel bestaat uit baksteen en metalen gevelplaten. Ook van de winkel wordt het dakbedekking, bestaande uit dakplaten, vervangen. Aan het woonhuis zijn binnen dit project geen werkzaamheden voorzien.

Langs de zuidrand van het perceel staat een rij bomen, bestaande uit voornamelijk berk en zomereik. Voorheen was helemaal aan de noordoostzijde van het perceel nog een kapschuur aanwezig, deze was echter reeds gesloopt.

Het landschap rond de locatie bestaat uit agrarische percelen, kleinschalige bebouwing, houtwallen en bosopstanden. Direct ten noordoosten van het perceel is een deel van de EHS gelegen (Stobbepoele).

Figuur 3. Impressie van de meest noordelijke voormalige stal, de tweedeling is hierbij duidelijk te zien.

Figuur 4. Impressie van de meest zuidelijke voormalige varkensstal en een deel van het erf.

Figuur 5. Impressie van de kleine witte stal, momenteel huisvesting voor varkens en loopenden, met op de achtergrond de winkel.

1.3 Opzet

In opdracht van de Rho adviseurs voor leefruimte is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 23 maart 2015 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quickscan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door het gehele terrein visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten. De stallen zijn ook intern beoordeeld.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

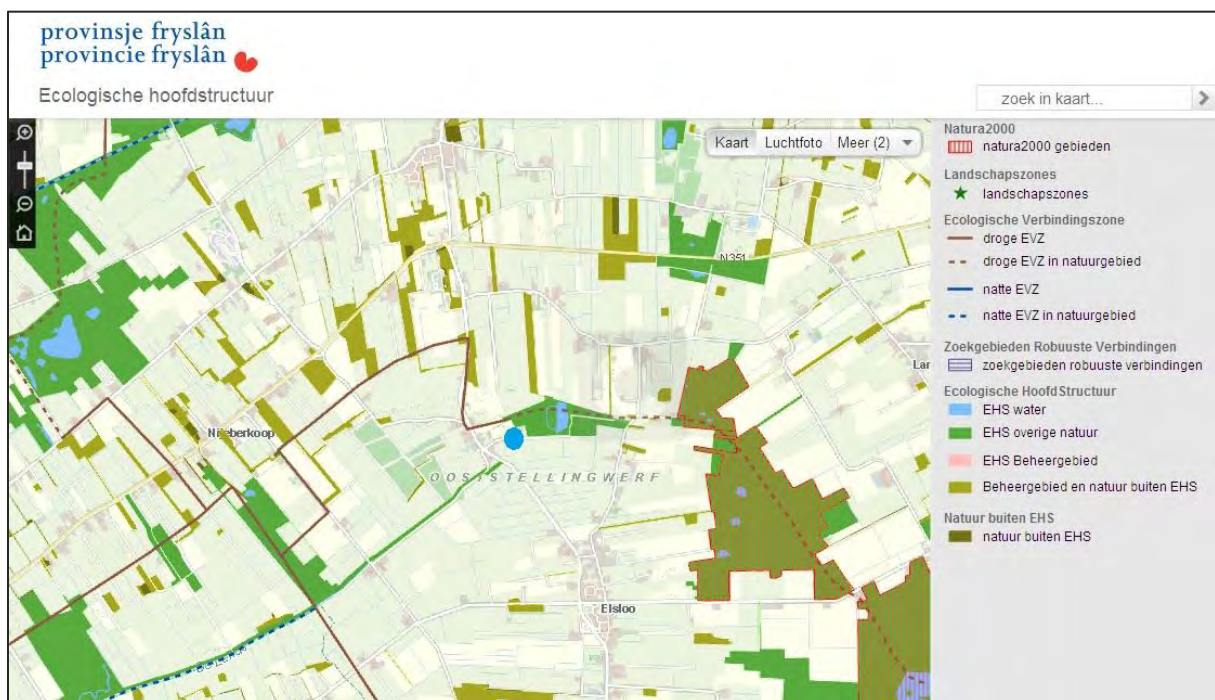
2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold en Leggelderveld (figuur 6). Er is geen sprake van directe negatieve effecten op het gebied of de aangewezen soorten of habitattypen. Indirecte effecten op habitattypen zijn ook niet aan de orde, aangezien met de beoogde ontwikkelingen geen significante toename van uitstoot te verwachten is. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

Figuur 6. Ligging van het plangebied (blauwe stip) ten opzichte van het N2000 gebied Drents-Friese Wold en Leggelderveld (rood gearceerde vlakken). Overige gekleurde vlakken betreffen EHS.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt in de nabijheid, maar niet binnen de EHS (figuur 6). Toetsing aan de EHS is niet aan de orde.

2.3 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten op tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die op tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. Voor meer informatie zie de bijlage I bij dit document.

3. RESULTATEN ECOLOGISCHE QUICKSCAN

3.1 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten te verwachten.

Een groot deel van het plangebied bestaat uit opstallen. Hier zijn geen muurvarens op aanwezig. Hiernaast is weide en kale grond aanwezig, slechts een klein deel (de houtwal langs de zuidrand) kent vegetatie van betekenis. Hier groeien bomen met weinig ondergroei welke ook nog voornamelijk uit braam bestaat. Op basis van de aanwezige habitateigenschappen binnen het plangebied worden beschermde plantensoorten uitgesloten.

3.2 Vogels

3.2.1 *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

Nestplaatsen van huismus binnen het directe plangebied zijn niet uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek zijn op het terrein en rond de te slopen stallen meerdere huismussen waargenomen. Onder de dakplaten van de zuidelijke stal waren meerdere nesten van zangvogels aanwezig (voorbeeld figuur 7). Omdat de vogels nergens nestindicerend gedrag vertoonden, ook niet buiten het plangebied, is niet uit te sluiten dat dit nestplaatsen van huismus betreft.

Voor gierzwaluw is de dakbedekking niet geschikt, deze soort kan daarnaast ook door de ligging in kleinschalig buitengebied worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn enkele koolmezen op het terrein waargenomen. Nestplaatsen bevinden zich in (al dan niet natuurlijke) holten, waarop de werkzaamheden geen significante effecten hebben.

In de meest noordelijke varkensstal was één nestkom van boerenzwaluw aanwezig (figuur 8). Andere (oude) nestkommen van de soort zijn niet aangetroffen. De meerderheid van de stallen zijn hiervoor ook niet geschikt.

Binnen het directe plangebied zijn geen nesten geschikt voor roofvogels of uilen aanwezig. In een bosperceel ten noorden van het plangebied bevindt zich een territorium van havik. Dit bosperceel bevindt zich echter buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Ook voor de omringende bospercelen (deel van de EHS) geldt dat deze buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen.

Figuur 7. Een van de nesten onder het dak van de zuidelijke varkensstal, waarvan niet is uit te sluiten dat deze van huismus zijn.

Figuur 8. Nestkom van boerenzwaluw in de meest noordelijke varkensstal.

3.2.2 Overige broedvogels

Op en rond de stallen zijn tijdens het veldbezoek naast de hierboven genoemde soorten ook witte kwikstaart, roodborst en merel waargenomen. Witte kwikstaart kan een gebouwbewonende broedvogelsoort zijn, van roodborst is dit ook incidenteel bekend. Binnen het directe plangebied kunnen daarom broedvogels worden verwacht.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Vleermuizen

Een klein deel van het plangebied is geschikt als zomerverblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Dit betreft een deel van de houten gevelplanken (figuur 9), langs de noordzijde van de meest noordelijke varkensstal. Een deel van deze planken sluit aan de bovenzijde niet (meer) aan de bij de gevel, waardoor vleermuizen hier achter kunnen wegkruipen. Op een aanliggende vensterbank was ook een vleermuiskeutel aanwezig (figuur 10).

Door de combinatie van enkelsteens muren, lage bebouwing, het soort dakbeplating en aanwezige schuim aan de binnenzijde van een groot deel van de stallen, zijn er verder geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig.

In de bomenrij langs de zuidkant van het terrein zijn aan de zijde van de stallen geen potentieel geschikte holtes aangetroffen. Deze bomenrij zou eventueel gebruikt kunnen worden als foerageergebied en vliegroute vanaf eventuele verblijfplaatsen op het terrein naar omliggende bospercelen.

Figuur 9. Eén van de gevelplanken van de noordelijke varkensstal, met ruimte voor vleermuizen erachter.

Figuur 10. Vleermuiskeutel op een vensterbank aan de noordkant van de meest noordelijke stal.

3.3.2 *Steenmarter*

Op het terrein of in de stallen zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen. Verblijfplaatsen van deze soorten kunnen daarom worden uitgesloten.

3.3.3 *Overige zoogdiersoorten*

Andere zwaarder beschermde zoogdiersoorten kunnen binnen het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied omvat voor deze soorten geen geschikte habitat. Er bevinden zich geen watergangen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden en er is binnen het plangebied onvoldoende dekking aanwezig.

Op het terrein kunnen wel enkele algemene en licht beschermde (tabel 1 van de Flora- en faunawet) voorkomen, zoals bosspitsmuis, veldmuis en bosmuis. In de stallen zijn veel sporen gevonden van huismuis en bruine rat, maar dit betreffen soorten die niet beschermd zijn.

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

3.4.1 *Amfibieën*

Op het terrein is geen open water aanwezig, potentiële voortplantingwateren voor amfibieën ontbreken daardoor. Mogelijk dat in het gebied de Stobbepoele, ten noordoosten van het plangebied, zwaar beschermde amfibieën voorkomen. Dit water wordt echter in ruime mate omringd door geschikt landbiotoop voor deze soorten. In het plangebied ontbreekt dit, waardoor ook gebruik als landhabitat voor zwaar beschermde amfibieën kan worden uitgesloten. Ook voor licht beschermde amfibieën (zoals bruine kikker) vormt het plangebied marginaal geschikt landhabitat, maar incidenteel gebruik is niet uit te sluiten.

3.4.2 *Reptielen*

Op het perceel is onvoldoende dekking aanwezig om geschikt te zijn als leefgebied voor reptielen. Voorkomen van beschermde reptielen kan worden uitgesloten.

3.4.3 *Vissen*

Op het perceel ontbreekt open water, waardoor leefgebied van vissen in algemene zin ontbreekt.

3.5 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet verwacht binnen het plangebied. Binnen het plangebied komen geen waardplanten van beschermde vlinders voor, noch geschikte habitat voor beschermde libellen of kevers. Open water voor aquatische soorten ontbreekt geheel.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten Ff-wet

In tabel 2 hieronder worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling *mogelijk* van negatieve invloed is.

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T3 = Tabel 3; Zwaar beschermd.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T3	Cat. Vogellijst
Vogels	Huismus		x				2
	Boerenwaluw		x			x	5
	Broedvogels in algemene zin	x				x	N.v.t.
Zoogdieren	Gebouwbewonende vleermuizen (gevelplanken)		x			x	
	Leefgebied vleermuizen (o.a. vliegrouwe bommerij)		x			x	
	Algemene kleine zoogdieren		x	x			
Amfibieën	Algemene amfibieën (landhabitat)		x	x			

4.2 Samenvatting, effectbespreking en aanbevelingen

- *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

Tijdens het veldbezoek zijn rond de stallen en het woonhuis huismussen aangetroffen. Er was op de locatie nog geen sprake van nestindicerend gedrag of nestelactiviteiten. Onder de dakplaten van de zuidelijke varkensstal zitten meerdere nesten van zangvogels, waarvan tijdens het veldbezoek niet kon worden uitgesloten dat deze van huismus zijn. Ook het woonhuis lijkt geschikt voor huismus, deze ligt buiten het plangebied. Zouden de nesten onder de dakplaten van huismus zijn, dan zouden nestplaatsen van deze soort verloren gaan. Huismus is opgenomen in de lijst met jaarrond beschermde soorten, in categorie twee. Of er sprake is van nestplaatsen van huismus binnen het directe plangebied dient daarom te worden onderzocht middels nader onderzoek tijdens het broedseizoen van de soort (april – juli).

In de meest noordelijke stal is een (oude) nestkom van boerenwaluw aanwezig. Boerenwaluw is opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten. Deze soorten zijn onder bepaalde ecologische omstandigheden jaarrond beschermd. In dit geval is er echter slechts sprake van één nestkom en is er dus geen sprake van significante negatieve effecten op de soort. Wel dient, in geval van een bezette nestplaats, het broedseizoen in acht te worden genomen (zie hieronder).

- *Broedvogels in algemene zin*

Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen (globaal de periode 15 maart – 15 juli) kan verstoring grotendeels voorkomen worden. De Flora- en

faunawet kent echter geen standaardperiode voor het broedseizoen, het gaat erom of er een broedgeval is. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en voorkomen wordt dat zich op het werkterrein broedvogels vestigen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

In het plangebied kunnen verschillende soorten broedvogels worden verwacht, waaronder gebouwbewonende soorten als witte kwikstaart (en mogelijk huismus). De sloopwerkzaamheden en werk aan dakplaten dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Is dit niet mogelijk, dan is ecologische begeleiding voor deze werkzaamheden noodzakelijk om te voorkomen dat zich broedvogels vestigen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

- *Vleermuizen*

De meest noordelijke stal beschikt over gevelplanken die ruimte laten voor vleermuizen. Deze zijn in potentie geschikt als zomerverblijf voor vleermuizen. Tijdens het veldbezoek werd aan deze zijde ook een vleermuiskeutel aangetroffen. Andere potentiële verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten zijn, in het directe plangebied, uit te sluiten. Met de sloop van een groot deel van deze stal verdwijnen meerdere potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen. Of er sprake is van verblijfplaatsen van vleermuizen, dient in beginsel onderzocht te worden middels nader onderzoek conform Vleermuisprotocol.

Omdat er echter sprake van een zeer specifieke constructie die enkel in bepaalde korte perioden in het jaar kan worden gebruikt, is het ook mogelijk verstoring te voorkomen. Ruim voorafgaand aan de sloop van de noordelijke stal dient dan te worden voorzien in vergelijkbare constructies. Dit kan door in de eerste fase van de nieuwbouw boeiborden of vergelijkbare gevelbeplating te realiseren. Ook kunnen de bestaande gevelplanken worden verplaatst naar het te behouden deel van de noordelijke varkensstal (zelfde zijde van de gevel). Deze voorzorgsmaatregelen dienen dan wel onder ecologische begeleiding te worden gerealiseerd.

De bomenrij langs de zuidzijde van het perceel zou potentieel kunnen worden gebruikt als vliegroute van verblijfplaatsen op het perceel naar omringende bospercelen. Ondanks dat deze bomenrij buiten het plangebied ligt, kan de bomenrij binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen. Het gaat hierbij om lichtverstoring. Uitstraling van licht van de nieuwbouw op de boomkronen dient daarom te worden voorkomen. In geval er aanvullende verlichting op het terrein voorzien is, is hiervoor afstemming met ecologische begeleiding noodzakelijk.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er kunnen een aantal licht beschermde in het plangebied aanwezig zijn. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage I) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijs mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden dekking te verwijderen en grondwerkzaamheden één richting op uit te voeren. Hierdoor worden eventueel aanwezige dieren vooraf bewogen een andere verblijfplaats te zoeken en beschikken eventueel nog aanwezige dieren over een vluchtweg.

4.3 Overzicht vervolgstappen

- **Huismus:** nader onderzoek naar eventuele nestplaatsen onder de dakplaten van de zuidelijke varkensstal tijdens het broedseizoen (april – juli).
- **Broedvogels:** Kap- en andere werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen (ongeveer tussen half maart en half juli), anders inschakelen ecologische begeleiding.
- **Vleermuizen, verblijfplaatsen:** nader onderzoek naar zomerverblijfplaatsen van vleermuizen of ruim voorafgaand aan werkzaamheden voorzien in alternatieve gevelbeplating onder ecologische begeleiding.
- **Vleermuizen, bomerrij:** in geval aanvullende verlichting langs de zuidrand van het perceel is voorzien, afstemmen verlichtingsplan met ecologische begeleiding.
- **Licht beschermde soorten:** naleven zorgplicht, zie paragraaf 4.2.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en
www.netwerkgroenebureaus.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.rvo.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.fryslan.frl

BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
 - Artikelen 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfsplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet in van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1, 2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrictlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode of ontheffing
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar kan worden gewerkt volgens een door het Ministerie goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfsplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens een goedgekeurde *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt wordt, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht

moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is. Daarnaast moet worden voldaan aan de zorgplicht

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets'. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan vier criteria worden voldaan:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 4) er wordt voldaan aan zorgvuldig handelen (zie paragraaf 'Zorgvuldig handelen' hieronder).

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt tijdens het broedseizoen een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Vogelnesten vallen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er sprake is van een broedgeval.

Naast de bescherming tijdens het broedseizoen, is in 2009 voor vogels een aangepaste lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn. Dit betreft vogelsoorten die de nestplaats jaarrond gebruiken of soorten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. De lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bestaat uit vijf categorieën:

- 1) Nesten die, behalve tijdens het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 3) Nesten van vogels, zijnde niet koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet tot nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- 5) Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie zijn niet onder alle omstandigheden jaarrond beschermd, maar vragen wel extra onderzoek. Middels een omgevingscheck zal voor deze soorten onderzocht moeten worden of voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is. Ook kan sprake zijn van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die nesten van vogelsoorten uit deze categorie wel jaarrond beschermd maken.

Een ontheffingsaanvraag voor vogels wordt getoetst middels een 'uitgebreide' toets.

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt

gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.